

Mali rječnik cestičkog kraja

Vunderl, Petra

Master's thesis / Diplomski rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:793638>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-23**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

PETRA VUNDERL

DIPLOMSKI RAD

MALI RJEČNIK CESTIČKOG KRAJA

Zagreb, rujan 2016.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE
(Čakovec)**

PREDMET: Terenska istraživanja kajkavskih mjesnih govora

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Petra Vunderl

TEMA DIPLOMSKOG RADA: Mali rječnik cestičkog kraja

MENTOR: dr. sc. Đuro Blažeka

Zagreb, rujan 2016.

Sadržaj

SAŽETAK	5
SUMMARY	6
1. UVOD	8
2. OPĆINA CESTICA	9
2.1.ZEMLJOPISNI POLOŽAJ	9
2.2.DEMOGRAFSKE ZNAČAJKE.....	11
2.3. DALEKA PROŠLOST	12
2.4. KRIŽOVLJAN GRAD	13
2.5. NOVIJA POLITIČKA POVIJEST	14
2.6. CRKVENA POVIJEST	17
2.6.1. BIVŠA ŽUPNA CRKVA.....	17
2.6.2. KAPELA U RADOVCU	17
2.6.3. DANAŠNJA ŽUPNA CRKVA.....	17
2.6.4. ŽUPA NATKRIŽOVLJAN	18
2.6.5. KAPELA U LOVREČANU	19
2.7. RAZVOJ OBRAZOVANJA	20
2.7.1. KRATKA POVIJEST ŠKOLSTVA NAŠEGA KRAJA	20
2.7.2. OSNOVNA ŠKOLA DANAS.....	24
2.8. OBILJEŽJA OPĆINE CESTICA	24
2.9. UDRUGE	25
2.9.1. VATROGASTVO	25
2.9.2. KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO CESTICA	26
3. JEZIČNE OSOBINE CESTIČKOG GOVORA	28
3.1. KARAKTERISTIKE CESTIČKOG GOVORA	29
3.2. AKCENTACIJA	29
3.3. VOKALIZAM.....	29
3.4. MORFOLOGIJA	31
3.5. NJEMAČKI I MAĐARSKI U KAJKAVSKOM	32
3.5.1. HUNGARIZMI U CESTIČKOM GOVORU.....	32
3.5.2. GERMANIZMI U CESTIČKOM GOVORU	33
4. MALI RJEČNIK CESTIČKOG KRAJA	35
5. ZAKLJUČAK	67
LITERATURA	68

ŽIVOTOPIS.....	72
IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI DIPLOMSOG RADA.....	73
IZJAVA O JAVNOJ OBJAVI RADA	74

Sažetak

Cestica je općina koja se smjestila na krajnjem sjeverozapadu Republike Hrvatske. Naseljena je s oko 6000 tisuća stanovnika, koji su raspoređeni u 20 naselja. U državnim razmjerima, općina Cestica je vjerojatno najpoznatija po svoja dva međunarodna granična prijelaza prema Republici Sloveniji: Dubrava Križovljanska – Zavrč i Otok Virje – Ormož. Unutar granica općine nalazi se i dio Ormoškog jezera, koje je akumulacija HE Varaždin. Povoljan zemljopisni smještaj daje Općini vrijednu mogućnost istovremenog intenzivnog korištenja poljoprivrednog zemljišta, vinograda, ali i šuma i livada na brežuljkastom dijelu, te onih uz Dravu i u dolinama potoka. U davnoj prošlosti, na tim prostorima živjeli su Iliri pomješani s Keltima, a postoje i mnogi dokazi da su prostorom Cestice prolazile mnoge vojne trupe, između ostalog i Križni put, o čemu svjedoči masovna grobnica u Virje Otoku. Bitno je spomenuti dvorac Križovljan grad, kao i crkve Sv. Križa, Sv. Barbare i Sv. Lovre o kojima nešto više u nastavku. Na području Cestice postojale su mnoge škole, od kojih danas rade samo dvije. Osnovna škola Cestica u Cestici i njezina područna škola u Lovrečanu.

Cestički govor spada u I. skupinu kajkavskih govora, odnosno u zagorsko-međimursku skupinu. Ivšić je tu skupinu nazvao konzervativnom, jer najbolje čuva stariju, tzv. osnovnu kajkavsku akcentuaciju. Lončarić je tu skupinu podijelio na dijalekte, a cestički govor spada u bednjansko-zagorski dijalekat. U svom radu pričat ću o govoru Cestice koji je karakterističan, ali se pronalaze mnoge sličnosti s govorom Varaždina i okolice, te Donje Voće, Vinice, Petrijanca i nekih bližih mjesta. Da bih prikazala njegove sličnosti i razlike s okolnim govorima, prikupila sam 400-tinjak riječi uz pomoć sumješтана. Kako bih što vjernije prikazala govor svog kraja, uz svaku sam riječ u rječniku napisala rečeničnu potvrdu i stavila naglasak.

Želja za očuvanjem cestičkog govora, neizmjerena ljubav prema kraju u kojem živim, te 15-ogodišnje članstvo u Kulturno umjetničkom društvu općine Cestica naveli su me da pobliže istražim posebnosti svojeg govora i pretočim ih u ovaj diplomski rad.

KLJUČNE RIJEČI: Općina Cestica, zagorsko – bednjanski govor, rječnik, obilježja cestičkog govora

Summary

Cestica municipality is located in the northwest part of the Republic of Croatia. The Municipality is inhabited with 6000 residents who are settled in 20 villages. Cestica is important municipality for the Republic of Croatia, because of two border crossing towards with the Republic of Slovenia: Dubrava Križovljanska – Zavrč and Otok Virje – Ormož. Within borders of the Cestica is part of Ormož Lake, which is being used for electricity generation by Varaždin Hydro Power Plant. Because of favorable geographical position there are great possibilities for intensive use of agricultural land, vineyards, but also forests and meadow on a hilly part and along the river Drava and many creeks. In ancient past Ilirians were living together with Celts at this locality. There are a lots of evidents that many troops were passing the Municipality area, even Way of the Cross as evidenced by mass grave in Otok Virje. We have to mention castle Križovljan grad, churches Sv. Križ, Sv. Barbara and Sv.Lovro. On the territory of Cestica were many schools, but today there are only two: elementary school Cestica and district school in Lovrečan.

Speech of Cestica belongs to first group of Kajkavian dialekt. Ivšić has called this group conservative because it preserves so-called basing kajkavian accentuation. Lončarić has divided this group to several dialects where dialect of Cestica belongs to Bednjansko-zagorski dialect. Here will be discussed dialect of Cestica, which is very distinctive, but it also has many similarities with dialect of Varaždin, Donja Voća, Vinica, Petrijanec and other close places. In order to present similarities and differences with other surrounding speeches I have gathered 400 words with help of local people. Next to each word in dictionary, I wrote a sentence corroboration and emphasis on accent, so I could portray the speech as accurately as possible.

Desire to preserve, immense love for place where I live and 15 years of membership in Folklore Society Cestica have made me to investigate more closely specificities of my local dialect and present them in this thesis.

KEYWORDS: Cestica Municipality, Bednjansko-zagorski dialect, vocabulary, characteristics of the Cestica speech

1. UVOD

Izbor teme za diplomski rad meni nije predstavljao problem. 15-ogodišnje članstvo u Kulturno umjetničkom društvu općine Cestica, mnoge recitacije tijekom školovanja, ali i 76-ogodišnja baka koja priča upravo kajkavskim narječjem doveli su me do toga da istražim govor svojeg zavičaja i pretočim ga u Mali rječnik cestičkog kraja.

U ovom radu opisana je općina Cestica, točnije njezin smještaj, demografske značajke, crkvena povijest i razvoj obrazovanja, te neke udruge. Opisane su jezične osobine cestičkog govora, te su navedeni neki hungarizmi i germanizmi koji se na tom području koriste. Da bi sve to bilo moguće, uz pomoć obitelji i sumještana, prikupljeno je nešto više od tristotinjak specifičnih riječi koje čine glavni dio ovog rada, a to je rječnik Cestice. Riječi su zapisane tako da se uz svaku nalazi i rečenična potvrda iz koje je vidljivo kada se upotrebljava ili se upotrebljavala određena riječ. Osim toga, za svaku riječ označeno je i mjesto naglaska.

Općina Cestica nesumnjivo je bogata kako povijesnom i kulturnom baštinom, tako i novijim postignućima. Knjiga o njezinom povijesti, razvoju i djelovanju ima nekoliko, ali o vrelu koje spaja ljude nijedna. To vrelo u ovome slučaju je jezik. Iz tog razloga, ali i da se pridonese očuvanju kulturne baštine, tradicije i leksika cestičkog kraja nastao je ovaj rad.

2. OPĆINA CESTICA

2.1. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ

Općina Cestica smjestila se na krajnjem sjeverozapadu Republike Hrvatske. Južni dio općine čine bregovite Haloze, dok je sjeverni nizinski, uz rijeku Dravu.¹ Prostire se na 46 km², što je 3,8% područja Varaždinske županije. Naseljena je s oko 6000 tisuća stanovnika, koji su raspoređeni u 20 naselja, imenima: Babinec, Brezje Dravsko, Cestica, Dubrava Križovljanska, Falinić Breg, Gornje Vratno, Jarki, Kolarovec, Križanče, Križovljan Radovečki, Mali Lovrečan, Malo Gradišće, Natkrižovljan, Otok Virje, Radovec, Radovec Polje, Selci Križovljanski, Veliki Lovrečan, Virje Križovljansko, Vratno Otok. Najveće i najbrojnije naselje Općine je Gornje Vratno, koje ima oko 1200 stanovnika. Stanovnici Općine uglavnom su Hrvati, katolici i zemljoradnici.

Općina Cestica graniči s općinama Petrijanec, Vinica i Donja Voća, te svojim velikim dijelom s Republikom Slovenijom.²

Slika 1. Zemljopisni položaj općine Cestica

Izvor: <http://www.cestica.hr/hr/4/položaj/> (27.7.2016.)

U državnim razmjerima, Općina Cestica je vjerojatno najpoznatija baš po

¹ Horvat, S., Kranjčec, V., Pletenec, V., Špaček, B. (1996). *Varaždinska županija- Priručnik za zavičajnu nastavu*. Zagreb: Školska knjiga

² <http://www.cestica.hr/hr/4/položaj/> (27.7.2016.)

svoja dva međunarodna granična prijelaza prema Republici Sloveniji: Dubrava Križovljanska – Zavrč i Otok Virje – Ormož. Prema statističkim podacima granični prijelaz Dubrava Križovljanska- Zavrč godišnje prijeđe oko 2,5 milijuna domaćih i stranih putnika, a kroz granični prijelaz Otok Virje- Ormož godišnje prijeđe nešto manje od milijun putnika.³

Slika 2. Granični prijelaz Dubrava Križovljanska

Izvor:

http://www.mup.hr/UserDocsImages/PU_V/grani%C4%8Dni%20prijelazi/dubravagp.jpg

(27. 7. 2016.)

Na području općine se nalazi i dio Ormoškog jezera koje je akumulacija HE Varaždin. To je dio sustava dravskih hidroelektrana.⁴

³ Košić, I. i sur.(2005). *Monografija općine Cestica*. Varaždin: TIVA. 13.str.

⁴ <http://www.cestica.hr/hr/4/polozaj/> (27.7.2016.)

Slika 3. Položaj Ormoškog jezera

Izvor:

<https://www.google.hr/maps/place/Ormo%C5%A1ko+jezero/data=!4m2!3m1!1s0x476f50cf97dabaed:0xd22877cd21058e7b?sa=X&ved=0ahUKEwiXt-a84pPOAhUKOsAKHZRMAXcQ8gEIJzAC> (27.7.2016.)

Povoljan zemljopisni smještaj daje Općini vrijednu mogućnost istovremenog intenzivnog korištenja poljoprivrednog zemljišta, vinograda, ali i šuma i livada na brežuljkastom dijelu te onih uz Dravu i u dolinama potoka. Upravo zahvaljujući toj posebnosti, na ovom se području mogu uzgajati sve vrste žitarica, razne povrtno-kulturne i vinova loza, pa se aktivno stanovništvo pretežno bavi vinogradarstvom, poljodjelstvom, ratarstvom i stočarstvom kao osnovnim gospodarskim djelatnostima.⁵

2.2.DEMOGRAFSKE ZNAČAJKE

Kao i podaci iz crkvenih knjiga, i službeni statistički podaci, kojima je od prvog sveobuhvatnog popisa stanovništva provedenog 1857. godine, pa kroz sve sljedeće popise praćen demografski razvitak cestičkog kraja, upućuju na to da je slika ovog kraja iz godine u godinu sve poraznija. Općina Cestica bilježi od 1948. godine konstantan pad broja stanovnika. Iako je prirodni priraštaj razmjerno nizak, u dosta

⁵ <http://www.cestica.hr/hr/4/položaj/> (27.7.2016.)

godina negativan, pad broja stanovnika još je veći zbog emigracije stanovnika u Republiku Sloveniju, Austriju i veće gradove Republike Hrvatske.

U proteklih šezdeset godina ovo je područje sustavno zanemarivano u pogledu komunalne i društvene nadgradnje. Intenzivna izgradnja komunalne i društvene infrastrukture započela je tek u 2002. godini. Zato se od tada do danas puno toga promijenilo. Izgrađena je nova sportska dvorana i dograđena osnovna škola, dograđen je i vrtić „Zeko“, renovirane su zgrade Općine i ambulanta. U samom centru općine se nalaze i pošta i ljekarna, a nedavno je otvoren i zavod za zapošljavanje. Ukratko, sve što jednoj osobi treba za pristojan i kvalitetan život.

Najviše stanovništva zaposleno je u poljoprivredi i djelatnostima vezanim uz nju, zatim slijede prerađivačka industrija, građevinarstvo, trgovina, prijevoz ljudi i roba, ugostiteljstvo, dok je u ostalim djelatnostima zaposlen manji broj mještana. Karakteristično za općinu je i to da je puno stanovnika zaposleno u inozemstvu, pretežno u Republici Sloveniji i Austriji.⁶

2.3. DALEKA PROŠLOST

Na ovim prostorima nekoć su živjeli Iliri pomiješani s Keltima, a njih su pokorili Rimljani. Njima su bile potrebne dobre prometnice i vojničke postaje. Vojni veterani u blizini tabora gradili su naseobine. U arheološkim iskapanjima na području Babinca u 18. stoljeću pronađeni su dijelovi nadgrobne ploče s usputnim spomenom cara Vespazijana i mramorni stupić s natpisom da je tu rimski vojskovođa i sudac Valentinijan na prolazu s četama saznao za unapređenje na čast cezara.⁷

Prije doseljenja na ove prostore Hrvati su vjerovali u razna božanstva, ali Peruna su smatrali vrhovnikom te im nakon doseljenja 634. godine nije bilo preteško prihvatiti jednobožno kršćanstvo. Te su tako do 9. stoljeća bili pokršteni. Živjeli su u rodovskom uređenju- više rodova činilo je bratstvo, nekoliko bratstava pleme, a plemena župu. Kao i drugdje i na ovim prostorima su postojali kmetovi; iako je

⁶ Košić, I. i sur.(2005). *Monografija općine Cestica*. Varaždin: TIVA. 25.str.

⁷ Košić, I. i sur.(2005). *Monografija općine Cestica*. Varaždin: TIVA. 50.str.

kmetstvo formalno ukinuo car Josip II. 1785. godine, kod nas je praktički to proveo ban Jelačić tek 1848. godine.

2.4. KRIŽOVLJAN GRAD

Prvotno zdanje gradila je obitelj Vragović kao utvrdu protiv nadolazećih Turaka, no opis tog dvorca nemamo. Novi vlasnik Pavao Bakić našao je dvorac i imanje zapušteno te vjerojatno već 1740. godine počeo gradnju sadašnjeg. Zove se grad jer se sastojao od više zgrada, a centralna kurija smještena je na prvotnoj gradini okruženoj jarkom s podiznim mostom. U 18. stoljeću bila je to lijepa renesansna katnica s tlocrtom u obliku križa, a krovšte sigurno nije završavalo ovako jednostavno. Kasniji vlasnici Paszthory preuređuju ga i uljepšavaju ornamentikom na prozorima, vratima i stropovima; na katu uređuju i kapelicu s oltarom Majke Božje, a nad ulaznim vratima postavljaju svoj grb. Na kamenim zidovima još se i danas mogu vidjeti razni ornamenti cvijeća, lišća i grozdova, a zanimljive su i sirene, te ljudske figure u narodnim nošnjama. Zapadni balkon postojao je od početka, a sjevernu altanu ispred glavnog ulaza dogradili su Varadyjevci. S tog balkona, po pričanju očevica, se pružao predivan pogled na sprudove obližnje Drave. Do 18.10.1949. kad je dvorac izgorio po sobama je bilo vrijednog stilskog namještaja i portreta mnogih uglednih osoba iz 17. i 18. stoljeća. Nažalost, danas možemo vidjeti tek jedan neidentificirani u varaždinskom gradskom muzeju. Prema pričama, požar je uzrokovala čistačica Ivančica koja je na tavan iznijela još gorući pepeo, ali ima i drugih verzija.⁸ Iz perivoja su gotovo nestali rijetki botanički primjerci s raznih strana svijeta, a dvorac je u sve lošijem stanju.

⁸ Košić, I. (1987). *Povijest župe Križovljan*. Varaždin: Varteks. 36.-38.str.

Slika 4. Današnji izgled dvorca Križovljan Grad, spomenika kulture 2. kategorije

Izvor:

http://www.zhrmku.org.mk/images/Hrvatska/3_Sjeverna_Hrvatska/Krizovljan%20Radovecki_Krizovljan%20grad/Dvorac_Radovecki_Krizovljan_0.jpg (28.7.2016.)

2.5. NOVIJA POLITIČKA POVIJEST

Nakon ilirskog preporoda i pokušaja Mađara da izađu iz Austro- Ugarske Monarhije, car Franjo Josip I. je uveo tzv. Bachov apsolutizam. Po svom se carstvu provodila germanizacija, ali mi smo umjesto germanizacije dobili mađarizaciju jer se Mađarska nagodila s Austrijom, a sudbinu Kraljevine Slavonije, Hrvatske i Dalmacije trebala je riješiti Hrvatsko- ugarska nagodba.⁹

Po Bachovom apsolutizmu u Hrvatskoj je uspostavljeno 7 županija, ali tek 1886.g. donesene je Zakon o njihovom ustroju. Tako je Varaždinsku županiju činilo 6 upravnih općina: Biškupec, Jalžabet, Petrijanec, Šemovec, Vidovec i Vinica. Od Vinice se 1.1.1906.godine izdvojila sedma općina – Križovljan Cestica s poreznim općinama Babinec, Dubrava Križovljanska, Natkrižovljan i Radovec. Tadašnja Općina Križovljan Cestica prostirala se na oko 39 km², a u 16 njenih sela i Križovljangradskom vlastelinstvu živjelo je 4230 stanovnika. U gore spomenutom ustroju županija, prvi puta se spominju nazivi sela Mali i Veliki Lovrečan. Općina Križovljan Cestica nije imala svoju oružničku postaju, već je koristila viničku, isto

⁹ Košić, I. i sur.(2005). *Monografija općine Cestica*. Varaždin: TIVA. 60.str.

kao i poštu i ispostavu kotarskog suda. Nakon 1. svjetskog rata, općine su ukinute i uspostavljeni su Mjesni narodni odbori.¹⁰

U vrijeme drugog svjetskog rata Njemačka vojska je prodrla na područje današnje Cestice, te je ubijeno nekoliko civila, a neki su odvedeni u logore. Njemačka je vojska osvojila 8 naselja, te su protjerani svećenici i učitelji iz lovrečanske škole, a zamijenila ih je njemačka učiteljica. Tako službeni jezik u našim krajevima postaje njemački.

Na Lovrečan Bregu Nijemci su imali glavnu promatračnicu. Jedan od temelja nacističke države bio je progon nearijevskog stanovništva, a progoni i logori ubrzo su ispraznili domove obilježenih ljudi. Tako je u vrijeme progona Židova iz Radovca odvedeno 11 osoba, od toga devetero djece.¹¹

Osim velikog broja stradalih s područja naselja današnje općine Cestica, na općinskom području postoje i dva masovna grobišta. Cestom koja danas spaja i povezuje Hrvatsku sa zemljama zapadne Europe (cesta D-2) kretale su se nakon rata „kolone smrti“, mučeni i izmrcvareni hrvatski vojnici koji su se vratili iz Austrije. Cestom se kretala kolona, a Dravom su plivali leševi ubijenih i u rijeku pobacanih hrvatskih vojnika i civila.

Na području općine Cestica postoje dva grobišta nastala u poratnim danima. Iako većina smatra, da su u grobište Pancerica pokopane žrtve s križnog puta, taj podatak moramo uzeti s rezervom. Naime, svjedoci tvrde da su žrtve dovožene u noćnim satima kamionima iz smjera Varaždina, i to cestom kroz Križovljan grad, a drugi put kojem su se žrtve dovozile bio je uz Dravu, današnjom Dravskom ulicom naselja Otok Virje. Nije poznato, da bi kolone „križnoga puta“ koje su se formirale u Varaždinu išle natrag prema Sloveniji, već su išle dalje u unutrašnjost Hrvatske i prema istoku. Kako je u to doba u Varaždinu najpoznatiji logor bio na igralištu Tivara (danas Varteksa), vjeruje se da je većina žrtava grobišta „Pancerica“ došla iz tog logora, mada se ne mogu isključiti ni ostala mjesta u kojima je poratna vlast držala uglavnom pripadnike vojnih formacija vojske Nezavisne Države Hrvatske, zarobljenike koji su se morali prijaviti, jer su bili u „neprijateljskoj vojsci“.¹² Grobište „Pancerica“ kraj Virje Otoka nastalo je u lipnju 1945. Na Pancericu su dva

¹⁰ <http://www.cestica.hr/hr/7/novija-povijest/> (28.7.2016.)

¹¹ Košić, I. i sur.(2005). *Monografija općine Cestica*. Varaždin: TIVA. 62.str.

¹²

<http://www.safaric-safaric.si/knjige/2008%20hdpz%20talan/HDPZ%20191%20Talan%20dio%201.pdf> (1.8.2016.)

grobišta, a 500 metara dalje svoj grob je dobilo 12 mladića koji su pokopani kod starog bunkera. U spomen na stradale žrtve „križnoga puta“ sagrađena je i spomen kapelica posvećena kardinalu Alojziju Stepincu.

Slika 5. Spomen križ u Virje Otoku, u pozadini spomen kapelica posvećena kardinalu Alojziju Stepincu

Izvor: <http://www.viktimologija.com.hr/images/lipanj2016/Pancerica.jpg>

(28.7.2016.)

Drugo grobište nastalo je djelovanjem Udbe, a žrtve su bili nevini stanovnici koje je tajna policija organizirala u „križare“. Grobište je smješteno s desne strane ceste Lovrečan- Dubrava Križovljanska, neposredno iza naselja. Grobište je nastalo nakon ubojstva „križara“ koje se dogodilo u noći s 22. na 23. srpnja 1946. godine.

2.6. CRKVENA POVIJEST

2.6.1. BIVŠA ŽUPNA CRKVA

Prema R. Horvatu (Slike iz hrvatske povijesti, str. 141.), u Križovljanu se 1552. spominju drveni dvorac i zidana crkva s grobnicom obitelji Vragović.¹³ Crkva se nalazila u podnožju brda Prekorje, s kojeg su se na nju slijevale oborinske vode, te je bila jako narušena. Osim glavnog oltara Našašća Sv. Križa, postoje i pokrajni Majke Božje i Muke Isusove, a spominje se i prigradna kapela Sv. Antuna te groblje uz crkvu. Ta gotička crkva je 1649. bila toliko narušena da je vizitor predložio, umjesto nje, koristiti kapelu u Radovcu.

2.6.2. KAPELA U RADOVCU

Kapela je kasnogotičkog stila poduprta sa 6 kontrafora, a već za prve vizitacije imala je manju zidanu sakristiju, kamenu propovjedaonicu, drveni kor, oslikani tabulat (drveni strop), dva posvećena oltara i neposvećen u sakristiji, drveno predvorje sa zvonikom u kojem je bilo posvećeno zvono. Natpis nad ulazom u sakristiju odnosi se na njeno proširenje 1683. godine.

2.6.3. DANAŠNJA ŽUPNA CRKVA

Središte vjerskih pitanja u općini Cestica danas se zbivaju u crkvi Uzvišenja Sv. križa u Radovcu. Najstariji pisani spomen župne crkve nalazi se u Statutima Zagrebačkog kaptola iz godine 1334. Crkva Uzvišenja Sv. križa bila je 1753. godine dograđena na staru kapelu u Radovcu. Građena je u baroknom stilu, no na pročelju je ugrađena stara renesansna bifora nad kojom su maniristički poredane niše za drvene kipove Isusa i apostola. Danas nisu to više drveni kipovi već oslikani likovi svetaca.

¹³ Košić, I. i sur.(2005). *Monografija općine Cestica*. Varaždin: TIVA. 68.str.

Crkva se sastoji od kapelice Blažene Djevice Marije, od sakristije, lađe s glavnim oltarom, te crkveno zvono. Najstariji inventar crkve je krstionica-kamena posuda za blagoslovljenu vodu iz 1682. godine. Crkvu obogaćuju i mehaničke Höfferrerove orgulje nabavljene 1888. godine i imaju 13 registara.¹⁴

Slika 6. Crkva Uzvišenja Sv. križa u Radovcu

Izvor: Talan, F. (2008). *Zapisi iz Cestice*. Križovljan – Cestica: Prekorje d.o.o. 4. str.

2.6.4. ŽUPA NATKRIŽOVLJAN

Na mjestu današnje župne crkve u Natkrižovljanu, najprije je bila drvena, a od 17.st. zidana kapela Sv. Josipa. Ne zna se kad je preuređena u kapelu Sv. Barbare, filijalu župe Križovljan, no na nju je 1768. dograđena lađa, a 1775. toranj.¹⁵ Jedno je sigurno. Jedan od najljepših vidikovaca na haloškim i zagorskim bregovima te dolinama jest crkva Sv. Barbare u Natkrižovljanu. Od nje pogled seže do Varaždina, Donačke gore, na Varaždinsko i Ptujsko polje, po vinorodnim bregovima i rijeci

¹⁴ <http://www.haloze-zagorje.eu/haloze-zagorje/hrv/imanja-crkve-dvorci> (1.8.2016.)

¹⁵ Košić, I. i sur.(2005). *Monografija općine Cestica*. Varaždin: TIVA. 84.str.

Dravi. Crkva je barokna, u njoj je poznata drvena pietà – Majka Božja s mrtvim Isusom u naručju – napravljena po Michelangelovom uzoru i izrezbarena od jednog komada drva.¹⁶

Slika 7. Crkva Sv. Barbare u Natkrižovljanu

Izvor:

http://www.zagorjepublic.com/PD_STUBAKI/marijanski_hodoeasnieki_put/PUT_B_R_3/NoSv_Barbara.jpg (1.8.2016.)

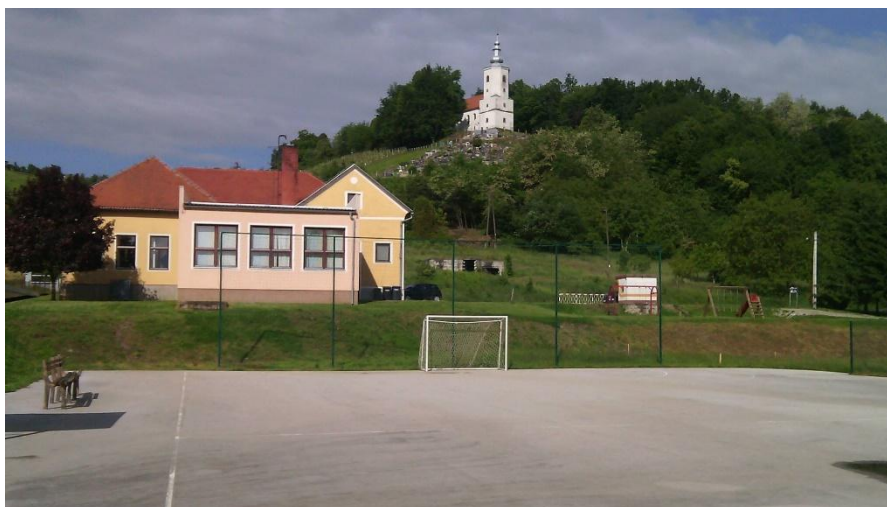
2.6.5. KAPELA U LOVREČANU

Crkva Sv. Lovre u Lovrečanu građena je u baroknom stilu, te je preuređena 1678. godine. Glavni oltar je zadnji puta obnovio Miloš Hohnjec(Celja) godine 1921. Današnje orgulje nabavljene su 1896. kod Höferrera i imaju 6 registara. Crkvu

¹⁶ <http://www.haloze-zagorje.eu/haloze-zagorje/hrv/imanja-crkve-dvorci> (1.8.2016.)

dodatno krasi sam položaj, a smještena je na Lovrečan bregu, s kojeg se pruža lijepi pogled na okolna sela i rijeku Dravu.¹⁷

Slika 8. Crkva Sv. Lovre (u pozadini)

Izvor: http://mnklovrecan.com/wp-content/uploads/2014/05/mnk-lovrecan_slika_igraliste.jpg (2.8.2016.)

2.7. RAZVOJ OBRAZOVANJA

2.7.1. KRATKA POVIJEST ŠKOLSTVA NAŠEGA KRAJA

Počeci školstva u našem kraju isti su kao i u drugim manjim sredinama. To znači da su domaći svećenici i orguljaši samoinicijativno podučavali pojedine nadarenije pojedince u čitanju, pisanju i računanju.

1845. godine, u zgradi pokraj crkve u Radovcu započela je redovita jednogodišnja školska obuka.¹⁸ Ta se zgrada sastojala od jedne veće prostorije koja je služila kao učionica i učiteljskog stana.

¹⁷ <http://www.haloze-zagorje.eu/haloze-zagorje/hrv/imanja-crkve-dvorci> (1.8.2016.)

¹⁸ <http://www.cestica.hr/hr/8/prosvjeta-i-kultura/> (3.8.2016.)

Slika 9. stara škola u Radovcu

Izvor: <http://os-cestica.skole.hr/upload/oscestica/images/multistatic/24/Image/slika%201.jpg>

(3.8.2016.)

Na spomen-ploči postavljenoj povodom proslave 120. god.školstva (zgrada je 2003. detaljno obnovljena i tako sačuvana za budućnost) stoji:

«1845/46. šk.g. ovdje je počela radom prva škola u ovome kraju, koja je poput zrake svjetla probijala vjekovnu tminu zaostalosti i otvarala put napretku i slobodi.»¹⁹

Dvogodišnjom postaje škola 1876. kada je u blizini izgrađena nova školska zgrada na kat, s dvije učionice i dva učiteljska stana (danas je na njenom mjestu trgovina), a stara je zgrada napuštena.

Slika 10. katnica u Radovcu

¹⁹ <http://os-cestica.skole.hr/skola/povijest> (3.8.2016.)

Izvor:

<http://oscestica.skole.hr/upload/oscestica/images/multistatic/24/Image/slika%202.jpg>

(3.8.2016.)

Broj učenika se povećao, pa je tako 1879. otvorena filijala u Dubravi, no radila je samo desetak godina, a zatim su djeca išla u školu u slovenski Zavrč sve do 1929. Tada je izgrađena nova školska zgrada u Lovrečanu za djecu iz Lovrečana, Brezja i Kolarovca. (Na žalost i danas se neki učenici iz Dubrave Križovljanske školuju u susjednom Zavrču.)²⁰

Trogodišnja nastava uvedena je 1912. kada je ponovno adaptirana stara zgrada u Radovcu i namješteno treće učiteljsko lice. Obavezno četverogodišnje školovanje započinje 1922. kada se i pojačava učiteljski sastav. Poimence treba spomenuti Boženu Thomas (1926.-1950.), Petronilu Lamot (1927.-1945.), te Tomislava Adamića (1929.-1937.) koji je kasnije u Zagrebu ostvario značajnu glazbenu karijeru.²¹

U razdoblju između dva rata nastava se odvijala u obje zgrade u Radovcu, poludnevno u šest odjeljenja, i u četverogodišnjoj školi u Lovrečanu gdje je tih godina bilo oko 150 djece u četiri razreda.

O tragičnom vremenu rata bolno svjedoči lovrečanska Spomenica kroz riječi učitelja Nikole Ramušćaka. Njemačka okupacija Dubrave, Lovrečana, Brezja i Virja negativno je oblikovala ljude:» ...Moralnih pak tragova ostalo je strašnih... Prosvjetni radnici osjećati će posljedice ... još dugi niz godina.»

U lovrečansku školu došle su njemačke učiteljice i obučavale djecu «u stilu Grossdeutschlanda» sve do 1944. kad je zgradu konačno zaposjela vojska i pretvorila je u utvrdu, knjižnicu i arhivu spalila te oko škole podigla visoki zid. Križovljanski učitelji su tih godina bili mobilizirani, pa su u školi radile 4 učiteljice, sve do siječnja

²⁰ Košić, I. i sur.(2005). *Monografija općine Cestica*. Varaždin: TIVA. 89.str.

²¹ Košić, I. (1987). *Povijest župe Križovljan*. Varaždin: Varteks.20.-24.str.

1945. kada i tu školu zaposjeda njemačka vojska. Oslobođenje u svibnju 1945. narod je dočekaao s oduševljenjem.²²

1945. otvara se i četverorazredna škola u jednoj većoj klijeti u Križanču za djecu iz obližnjih sela: Križanča, Gradišća, Jarki, Selci... Petogodišnje školovanje obavezno je od 1947. U šestogodišnju škola se pretvara 1953., a uveden je i strani jezik u peti i šesti razred. Tada se sve više nameće problem osmogodišnjeg školovanja za čitavo područje. Problem je riješen tako da je formirana centralna «Osmogodišnja škola Babinec» s nižim odjeljenjima u Radovcu i područnima u Lovrečanu i Križanču. Škola je otvorena 1957. u adaptiranom zadružnom domu u Babincu. Zgrada je imala 5 učionica i 3 jednosobna stana za učitelje.²³

Slika 11. Osmogodišnja škola Babinec

Izvor:<http://oscestica.skole.hr/upload/oscestica/images/multistatic/24/Image/slika%2005.jpg>

(4.8.2016.)

1972. godine zabranjuje se održavanje nastave u zgradi u Radovcu, zbog dotrajalosti, a škola u Križanču zatvorena je, iz istih razloga, 1977. godine. Obzirom da je učenika bilo puno, a mjesta premalo; 1979. godine otvorena je nova, moderna i dobro opremljena škola u Cestici u kojoj se nastava održava još i danas.

²² <http://os-cestica.skole.hr/skola/povijest> (4.8.2016.)

²³ Marija Milec: Od Radovca 1845. do Cestice 1995. (Glas općine Cestica, god.II., br.3.)

2.7.2. OSNOVNA ŠKOLA DANAS

1979. otvorena je zgrada Osnovne škole „Gustav Krklec“. Danas ta zgrada nosi naziv Osnovna škola Cestica. 2007. dograđena je nova suvremena dvorana, a stara dvorana adaptirana je u 8 novih učionica, 2 kabineta i zbornicu. Tako su stvoreni uvjeti za rad u jednoj smjeni koji počinje 2008. godine. Učenici su raspoređeni u 24 razredna odjela (prosjeak u odjelu je 18,75), od toga je u matičnoj školi 20 odjela, a u Područnoj školi Lovrečan 4 odjela. Na školi radi 34 učitelja (12 u razrednoj, ostali u predmetnoj nastavi), 3 stručna suradnika i 13 administrativno-tehničkih osoba. Ravnateljica škole je od 1996. Nevenka Turščak.²⁴

Slika 12. Osnovna škola Cestica

Izvor: http://www.frano.tv/wp-content/uploads/2016/02/os_cestica.jpg (4.8.2016.)

2.8. OBILJEŽJA OPĆINE CESTICA

Osnivanjem lokalne uprave i samouprave, općina Cestica dobila je i svoja obilježja. Zastavu i grb koji simboliziraju povijesne i tradicijske vrijednosti ovoga kraja. Plava boja štita s bijelim križem u sredini označava duhovni život ljudi ovoga

²⁴ <http://os-cestica.skole.hr/skola/povijest> (4.8.2016.)

kraja, kao i povijesnu upotrebu riječi „križ“ u nazivima mjesta Natkrižovljan, Križovljan Radovečki i Križovljan Grad, te župne crkve Sv. križa u Radovcu.

Zeleni trobrijeg govori o konfiguraciji zemljišta i poljoprivrednoj djelatnosti kojom se stanovništvo bavi, dok vinova loza koja raste iz trobrijega i obavija se oko križa označava vinorodni kraj, ali i povijesnu povezanost Cestice s općinom Vinica.²⁵

Slika 13. Zastava s grbom općine Cestica

Izvor: <http://www.crwflags.com/fotw/images/h/hr-vz-ce.gif> (4.8.2016.)

2.9. UDRUGE

2.9.1. VATROGASTVO

²⁵ Košić, I. i sur.(2005). *Monografija općine Cestica*. Varaždin: TIVA. 111.str.

Dobrovoljno vatrogasno društvo s najdužom tradicijom u Općini Cestica je ono iz Gornjeg Vratna, osnovano 1920. godine. Ostala društva osnivana su nešto kasnije, redom: Križovljan – Cestica 1929., Virje i Lovrečan Dubrava 1938., Gradišće 1976. i Babinec 1981.godine.²⁶

2.9.2. KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO CESTICA

KUD Cestica osnovan je 1998. godine s ciljem očuvanja narodne nošnje, pjesme, plesova i običaja. Već dugi niz godina djeluje u dvije folklorne skupine (veliki i mali plesači), tamburaškoj i dramskoj sekciji. Unutar KUD-a djelovao je i ženski pjevački ansambl „Križarice“, ali su se na žalost bake zbog godina razišle. Folklorna sekcija ima 15-tak uvježbanih koreografija , pretežno Cestičkog kraja, Međimurske plesove i Sjajni ples grada Varaždina, te kompletirane narodne nošnje i kostime za pojedine plesove. KUD Cestica predstavlja se svojim programom na području Općine Cestica, Varaždinske županije, a i izvan nje, u susjednim županijama i državama u Sloveniji, Austriji i Češkoj.²⁷

²⁶ <http://www.cestica.hr/hr/8/prosvjeta-i-kultura/> (4.8.2016.)

²⁷ <http://www.zkuu.hr/udruga/kud-cestica> (5.8.2016.)

Slika 14. KUD Cestica

Izvor: osobna arhiva

3. JEZIČNE OSOBINE CESTIČKOG GOVORA

Služeći se većim brojem knjiga i članaka o istraživanju drugih govora, uspoređivanjem tih govora i govora Cestice, došlo se do najznačajnijih osobina i karakteristika govora Cestice. Zbog nedostatka literature i primjera o govoru Cestice, na temelju uspoređivanja i osobnog iskustva došlo se do sličnosti i razlika, odnosno osobina cestičkog govora. Napravljen je rječnik od prikupljenih riječi, a za svaku karakteristiku naveden je i primjer.

S obzirom na grananje kajkavštine, varaždinski kraj, kao i cijelo Zagorje te susjedno Međimurje, Ivšić je svrstao u svoju tzv. I. skupinu kajkavskih govora, koju je po prostiranju nazvao zagorskomedišurskom. S obzirom na akcenatske osobine kajkavske je govore klasificirao po akcentuaciji, Ivšić je tu skupinu nazvao konzervativnom, jer najbolje čuva stariju, tzv. osnovnu kajkavsku akcentuaciju.²⁸ Pri podjeli kajkavskoga narječja na dijalekte u okviru Ivšićeve I. skupine, Lončarić je izdvojio četiri dijalekta: plješivičkoprigorski (po vokalskim kriterijima), gornjosutlanski, međimurski i bednjanskozagorski dijalekt. U taj četvrti dijalekt ulaze i govori varaždinskoga područja, pa tako i govor cestičkog kraja spada u bednjanskozagorski dijalekt.²⁹

Rječnik broji oko 400-tinjak riječi, a za svaku riječ napisana je oznaka koja označava muški (m), ženski (f) ili srednji (n) rod, zamjenicu (pron). Glagole: aorist (ao), imperfekt (impf), prezent (prez), futur I. i II. (fut.1. ili 2.). Pridjev (adj), prilog (adv) i prijedlog (prep). Za svaku riječ navedena je i rečenica kojom se opisuje kako se riječ koristi ili se koristila. Također, apostrofom je označen naglasak, a posebno je navedeno nekoliko germanizama i hungarizama koji se pronalaze na cestičkom području.

²⁸ Lončarić M.: Govor Varaždina i okolice. Radovi Zavoda za znanstveni rad JAZU, 2, 477—437, Varaždin 1988.

²⁹ Istraživajući kajkavski dijalekt koristila sam se knjigom Ivšić, S. (1996). Jezik Hrvata kajkavaca. Zaprešić: Matica hrvatska Zaprešić; Lončarić, M. (1988). Govor Varaždina i okolice. RADOVI Zavoda za znanstveni rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, 2, 477—487.

3.1. KARAKTERISTIKE CESTIČKOG GOVORA

Cestica i njezina okolica imaju karakterističan govor. Istražujući cestički govor, u njemu se mogu pronaći odrednice govora Varaždina i okolice, posebice mjesta Sračinec, ali isto tako vidi se sličnost s govorom Donje Voće, Vinice, Petrijanca, i ostalih okolnih mjesta.

3.2. AKCENTACIJA

Kajkavski jezik ima tri naglasaka: kratki, dugi silazni ili cirkumfleks i dugi uzlazni ili akut. Cestički govor ima prva dva: kratki kod kojeg intonacija fonološki nije relevantna, odnosno nije važno spušta li se naglasak ili diže (*koprìva, sikàra, lupàta, dèska*). A pronalazimo i cirkumfleks, odnosno dugi silazni naglasak (*lìst, mîasu*). Cestički govor ide među one govore koji čuvaju starije stanje, tj. imaju fonološku nenaglašenu duljinu ispred naglasaka, što je tipično za kajkavštinu, npr. tra:'va (travu), mla:'titi, pi:'tati itd. Oksitonirane riječi s prednaglasnom duljinom javljaju se također s prenesenom silinom, uz lik s oksitonezom, i tada se duga penultima realizira silazno, npr. zì:ma i zi:'ma (zima kao godišnje doma, zima kao hladno).³⁰

3.3. VOKALIZAM

U vokalizmu taj kraj ima osobine najtipičnijih, središnjih kajkavskih govora, naravno s nekim svojim osobitostima. To znači da su se stari stražnji nazal *-o* i slogovno *-l* izjednačili. U mnogim slučajevima *-o* prelazi u *-u* (uho- *vuhu*, pakao- *pikeu*, otvoreno- *otprtu*, *žao- žau*). Često se susreće *-v* ispred *-u* (*vusnica, vugurik, vuhu, vulica*).

³⁰ Kod istraživanja akcentacije pomogla sam si znanstvenim radom: Lončarić, M. (1988). Govor Varaždina i okolice. RADOVI Zavoda za znanstveni rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, 2, 477–487.

Finalno –l u većini je govora prešlo u –u ('vu'ziu, 'seu). Palatalni nazal –ń prešao je u većini govora u obično –j ('kuj, 'kuja - 'konj, konja'). Javlja se zatvoreni ę (deška, pęs), u većem dijelu Zagorja govori se diftunf ie, dok se u Cestici upotrebljava ia (bialu, sviat, mliako). Osnovno č iz starih skupova čer- čuva se na čitavom području, npr. č'r:ni. Dolazi do izjednačavanja mekog ć i tvrdog č u srednje meko č.

S fonemom u zabilježene su posuđenice: c'ukur, n'ucati, p'ucka, k'upica. Javljaju se mnogi germanizi (štiange, hamer, vajkuš, faruf..), za razliku od štokavskog gdje prevladavaju turcizmi.

–e je stariji od štokavskog –a (dines, veter, pikeu – danas, vjetar, pakao). Umjesto sufiksa –mo, u Cestici se upotrebljava –mu (idemu, očemu, niabremu, muaramu). Sačuvao se i praslavenski skup –šč (puščati). Skupovi –stj i –skj manifestiraju se kao –šč (pruščiaje, klišča, puščati, iščem, triaščje). Sekundarni skup stěj je –stj (listje, kuastje), a sekundarno zděj je –zdj (gruazdje). Ne mijenja se –l u –o, već u –u (došel- došiu, kupil- kupiu). Bitna značajka je i gubitak glasa i u prijedlogu iz kada je taj prijedlog složen s drugom riječju (zgubiti, zginuti, zlizani). Česta je upotreba umanjena (luinčik, vrčik, tajarik- lončić, vrčić, tanjurić).

Zabilježen je i prijelaz prefiksa –u u prefiks –v (ugristi – vgr'isti, umiti – vm'iti) ili u prefiks f (ubosti – fp'ičiti, utopiti – ft'upiti). Samoglasnik o, također, u nekim riječima na početku prelazi u samoglasnik u (onda – unda). Čuva se a u riječima i oblicima gdje se, u npr. međimurskim govorima, vrši alternacija iz a u otvoreno o (m':aček, r':ajngla).

Na mjestu palatalnog nazala –n dolazi –jn (r'ajngla, v'ajnkuš) obično ispred suglasnika. U riječima se nameće i nastavak –lin koji je čest u germanizmima (kiflin, kniadlin, girtlin, zoklin). Polazno palatalno r u nekim je primjerima dalo slijed rj (šk':arje, več':erja). Skup tj u zbirnim imenicama (l':istje, smiatj':e). Skup cr- je u većini govora dao čr- (čr':iavu, črv).³¹

Sufiks u genitivu množine muškoga roda je –uv (dečicuv, muažuv, taturv). Nema razlike u dativu, lokativu i instrumentalu ženskoga roda: D k žianskama, k

³¹ Istražujući vokalizaciju koristila sam se: Celinić, A. (2015). Fonologija Rijeke Voćanske i voćanskoga kraja. Hrvatski dijalektološki zbornik, 19, 25-77.; Lončarić, M. (1988). Govor Varaždina i okolice. RADOVI Zavoda za znanstveni rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, 2, 477–487.; Lončarić, M. (1994). Kajkavski vokalizam. Rasprave ZHJ, SV 20

pucama, L o žianskama, o pucama, I s žianskama, s pucama. Množina muškog roda ima sufiks –i (*ubloki, kabli, ubrisači*). Sufiks u akuzativu isti je za živa bića i nežive stvari (*maš jajku, mam rada kralja Ljudevita*). U 3. licu množine prezenta nastavak je –du (*mislidu, idu, pupiavledu*).

Kada pričamo o glagolima važno je reći da je nastavak u trećem licu množine prezenta –jo ili –ju, a može biti i –du, te se upravo taj –du koristi u cestičkom kraju (*kopledu, huadadu, plivadu, crtadu*). Futur je sličan Slovenskom (buam delau), te se za izricanje budućnosti koristi samo futur II., a za glagole kretanja se koristi supin (*idem spat*).

3.4. MORFOLOGIJA

Imenice ženskog i srednjeg roda u genitivu množine imaju nulti nastavak (*krave → kraf; sela → sel*). U genitivu množine muškog roda u većini „kajkavskih mjesta“ pojavljuju se nastavci –of i –ef (*dečkof, ocef*), a u cestičkom kraju koristi se nastavak –uf (*dečkuf, muažuf, tatuf, cviaturf*). Dok je genitiv množine ženskih imenica inače kratak (*žen, lopt*), u cestičkom govoru je dugi i najčešće završava na –i (*žianski, lopti, pucki*). Kod imenica muškog roda u množini i kod imenica ženskog roda u jednini nema alternacije glasova k, g, h (*vuk → vuaki, vrag → vragi; noga → nogi*), odnosno nema vokatika, palatalizacije ni sibilizacije. Nastavak u komparativu je –ši (*veliki → vekši, globuki → glopši*), a može se pojaviti i –eši (*bogatiji → bugateši*). U kajkavskom je česta upotreba deminutiva i hipokoristika sa sufiksom –ek (*tatek, mamek, sirek, volek, oslek*), ali u cestičkom kraju se koristi nastavak –ik (*tatik, zajčik, pesik, mujcik...*). I inače su deminutivi česti (*kava-kavica, vino-vinčeko, mleko-mlekicu, mama-mamica*). Futur 1. i 2. iskazuju se jednim složenim oblikom po paradigmi futura 2. (*bu:’adu, bu:’adu došli*) ili prostim oblikom (*zutra duajdu*) u nominativu jednine srednjega roda. Instrumental jednine imenica a-osnova obično ima nastavak –u (*žiansku, pucku, vodu*). Zanimljivo je i to da na cestičkom dijalektu većina imenica dolazi u muškom rodu, a kad se prevedu na hrvatski standardni jezik proizlazi da su zapravo ženskog roda (*aufenger – vješalica, buncik – šunka, fortuf – pregača, ftičik – ptičnica..*)

3.5. NJEMAČKI I MAĐARSKI U KAJKAVSKOM

Kako su kajkavski krajevi dugo u blizini područja njemačkoga i mađarskoga jezika, a nekoliko su se stoljeća razvijali u okviru državne zajednica s Mađarskom i Austrijom, trgovci i obrtnici većinom si se odgajali u tim zemljama, te je u kajkavski ušao velik broj riječi iz njemačkoga i nešto riječi iz mađarskog jezika. Njemački utjecaja ima i u sintaksi (*npr. Sam ga nia vidiu prema njem. Habe ihn nicht gesehen*); mnogi pridjevi preuzeti iz njemačkoga ne mijenjaju se ni prema rodu ni prema broju (*melja je falj: brašno je jeftino*).³²

3.5.1. HUNGARIZMI U CESTIČKOM GOVORU

Proučavajući jedan od znanstvenih radova profesora Blažeka³³, došlo je do nekih sličnosti i podudarnosti s govorom cestičkog kraja, odnosno s riječima koje se koriste na tom području. U nastavku su nabrojani neki primjeri prilagodbe u cestičkom kraju, a uz to je navedena i originalna mađarska riječ, te službeni termin.

betežni, betežnik, zbetežati (**beteg**) «bolestan, bojesnik, oboljeti »

fačuk (**fattyú**) «izvanbračno dijete»

falačik (**falat**) «komad»

furek (**furkó**) «trupac»

gulaš (**gulyás**) «mađarsko jelo od govedine i krumpira»

gumb (**gomb**) «puce, dugme»

kapča (**kapocs**) «kopča»

klaruš (**kláris**) «ogrlica»

kučija (**kocsi**) «kola, kočija»

lopuv (**lopó**) «lopov»

³² <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=29817>

³³ Đ. Blažeka, Hungarizmi u govoru Goričana - SL 61, 1- 27 (2006)

pek (**pék**) «pekar»

teremtete (**teremtette**) «uzvik blagog neodobravanja»

toka (**tok**) «futrola»

3.5.2. GERMANIZMI U CESTIČKOM GOVORU

Sami mještani općine Cestica navode kako u tom kraju ima puno germanizama, koji su tamo ostali još od rata, kada su u školama radili i poučavali njemački učitelji. Na temelju tih tvrdnji navedeno je nekoliko riječi čiji su korijeni potraženi u njemačkom rječniku, te je u ovom radu naveden primjer prilagodbe u cestičkom kraju, njemačka riječ od koje je posuđenica došla i prijevod na standardni književni jezik.

ancug (**der Anzug**) «odijelo»

aufenger (**der Aufhänger**) «vješalica»

beštek (**das Besteck**) «pribor za jelo»

ceker ili cekar (**der Zecker, Zegger ili Zöger (austrijski)**) «košara ili torba za

kupovinu»

ciferšlus (**der Ziehverschluss**) «patentni zatvarač»

dinstati (**dünsten**) «pirjati»

druat (**der Draht**) «žica»

escajg (**essen** -jesti **zeug**- stvar (na njemačkom riječ zastarjela, danas **(Ess)besteck**)

«beštek, pribor za jelo»

farcajg (**das Feuerzeug**) «upaljač»

farba (**die Farbe**) «boja»

gajnk (**der Gang**) «hodnik»

kinderbet (**das Kind (dijete)** + **das Bett (krevet)**) «dječji krevet, krevetić»

kraglin (**Kragen**) «ovratnik»

kuplung (**die Kupplung**) «spojka, kvačilo»

luajtra (**die Leiter**) «ljestve»

paradajz (**Paradeiser (austrijski dijalektalno)**) «rajčica»

rikverc (**rückwärts**) «unatrag»

šajba (**die Scheibe**) «ploča, pločica, disk»

šnajder (**Schneider**) «krojač»

šnita (**die Schnitte**) «kriška»

šporhat (**Sparherd**) «peć na drva »

šrek (**schräg**) «dijagonalno»

štrik (**der Strick**) «uže, konopac»

štumfa (**Strumpf**) «čarapa»

trefiti (**treffen**) «pogoditi (svršeni oblik je *potrefiti*)»

4. MALI RJEČNIK CESTIČKOG KRAJA

A

ajmpren *m* *zaprška*

*Baka si napravila aj'mpren na župu?

ancug *m* *odjelo*

*Kupi' u sam si nua'vi anc'ug za gua'sti.

aputieka *f* *ljekarna*

*Idem v apu'tie'ku pu li'ak.

aufenger *m* *vješalica*

*Tre'ba mi au'fen'ger ka si u'bia'sim jaj'ku.

B

babica *f* *stara baka*

* Moja babica je fes't stara.

bajdlik *m* *velika zemljna zdjela*³⁴

* V baj'dli'ku bumu umia'si'le kruh.

bajica *f* *posuda za mast*

*Mam'u tri bajce ma'sti.

bajs *m* *berda, žičani instrument*

³⁴ Lazar, E. (2013). Još vugač se vrti. Varaždinske Toplice: Tonimir

*Vu'dri pu baj'su nek bu'a ži'vu!

balažice *n* *nosiljka za lišće*

*Mama me poslala z balaži'ca'mi pu li'stje.

beba *f* *lutkica*

*Baka mi je kupila lia'pu bebu.

betežni *impf.* *bolestan*

*Puc'ka mi je be'težna.

biažati *impf.* *trčati*

*Ja da vidim hudu'ga psa, ja odma počnem bia'ža'ti ko se stria'le.

biber *m* *papar*

*Ja volim jesti fe'st hudu, daj mi još bibera fs'ipli.

biciklin *m* *bicikl*

*Pe'la'la sam se z bicikli'num pa mi je lanc do'li upa'u.

bistrički buagic *m* *siromak*

*Pug'lej ga, tak je uble'čeni kak bistrički bua'gic.

bizguavic *m* *bazga*

*Mua'ra'mu pub'ra'ti cvia'tje ud bizgua'vca ka bumu si čaj kuhali v zi'me.

blešči *impf.* *svijetli*

*Kak sunce fes't ble'sči.

bluza *f* *košulja*

*Kak maš lia'pu nua'vu bluzu, tak si odma faj'na.

bormeš *adv.* *stvarno*

*Bor'meš, čim si lež'em vre mi je bole.

brane *n* *drljače*

*Tata je udiši'u z branami na ji'vu.

briak *m* *brdo, brijeg*

*Kam got pug'lea'daš, bri'ak je ukua'li.

brinka *f* *bačva*

*Brin'ka je puna vi'na.

buagic *m* *jadnik*

*To'ti bua'gic pa je pa prehlajeni.

buakčik *m* *jadnik*

*Jaj bua'kčik, kak mi se smili.

buamu *fut2.* *budemo*

*Zutra bua'mu sadili grah.

buncik *m* *šunka*

*Zut'ra za ubed bu kuhani buncik.

C

cajt/cajta *m* *vrijeme/vremena*

*Flet'nu puvi'aj ni'mam punu caj'ta.

cebealek *m* *deblo*

*Veter du ce'beu'ka bukve zib'le.

ciapanica *f* *cjepanica*

*Fala Bogu pa smu puspravili cia'pa'nice pre nek je snia'g upa'u.

ciarkva *f* *crkva*

*V nedelu v pua'dnia idemu v ciar'kvu.

ciganica *f* *romkinja*

*Ka' pa se zdera'vleš kaj ka'ka cigani'ca?!

coprnica *f* *vještica*

*Ti cop´rnica pa se pu´gu´diš!

cuaprati *impf. vračati*

*Naj prosim te cua´prati, pa bu mi de´šč upa´u!

cug *m vlak*

*Z cug´um idem v Čakovec.

cukur *m šečer*

*A si dia´la cuk´ur v kavu?

Č

čeber *m velika drvena posuda*

*Idi dini v čeb´er vi´aš namakat.

čez *adv. kroz*

*Pugled´ni čez ublo´k.

človik *m čovjek*

*To´ti člov´ik je borm´eš nia pravi.

čmiala *f pčela*

*F´pičila me čmia´la v gurici.

čuda *adj. puno*

*Ču´da list´ja je v jesen.

črlianu *adj. crveno*

*Baš ti paše črlia´na bluza.

črnu *adj. crno*

*Pa ka si pa glup´ust napravi´u. Ovaj pua´t ti se č´rnu piše!

čobe *f usne*

*Kak maš ve'ke čo'be.

čuča *f* *kokoš*

*Ču'ča je znia'sla ču'čike.

čučik *m* *pilić*

*Mamu male ču'čike.

čriašja *f* *trešnja*

*Sua'sed ma tak fine čria'sje.

čriava *n* *crijeva*

*Gudiku smu zvadili čria'va.

čuti *impf.* *osjetiti*

*Čuj kak mam mrz'le ro'ke.

čurke *f* *krvavice*

Zutra bumu me'li kuli'ne i misli'mu delati čurke.

D

deca *n* *djeca*

*Deca se vuni igra'du.

dečic *m* *dječak*

*Marija ma lia'pu'ga dečica.

delu *n* *posao*

*Pužuri se, zakisni'u bum na de'lu.

dines *adv.* *danas*

*Din'es je lia'pu vria'me.

dinstati *impf.* *pirjati*

*Dok dia'laš gulaš, najbolje ti je prvu zdin'sta'ti mia'su.

drač *m* *korov*

*Vrt je pun drača.

dropta *f* *mrvice, malo*

*Pocni mi sam' u dropticu vi'na, ka se ne napij'em.

drubuvina *f* *iznutrice peradi*

* Mia'ni ti je najbo'uša juha ud drubu'vine.

drugač *adv.* *drugačije*

*Neg'da jea se bilu drugač!

duha *f* *miris*

*Ovu mia'su ma več čudnu du'hu, raj'si ti tu'a zahiti.

dupelaj *prez.* *dovezi*

*Dupe'laj mi bicik'lin ka pem dim'u.

dusmiče *ao.* *polako dođe*³⁵

*Naj'lepše je da se muj'cik dusmiče bua'žat k mia'ni.

E

escajg *m* *set za jelo*

*Zvadi žlice z es'caj'ga.

F

face *f* *lice*

*Face me pe'če ud tea kreme.

fajna *adj.* *zgodna*

*Kak je faj'na ova pu'ca.

falačik *m* *komadić*

³⁵ Lazar, E. (2006). Cvietje za Matildu. Varaždin: KUD Varteks

*Ustavi mi fala'čik ču'ku'lade ka si malu puslatkam.

fara *f župa*

*Fara sv. Barbare na Barbari.

faruf *m župni dvor*

*Mua'ram na far'uf k župniku.

fčera *adv. jučer*

*F'čera sam me'u rodendan.

fest *adj. jako*

*Tak mi se fe'st spi ka više gle'da'ti nia'brem.

fiahtati *impf. moliti*

*Naj me sam za pine'ze fiah'tati.

fiarunga *f zavjesa*

*Mama je kupila nua've moderne fia'runge.

filati *impf. puniti*

*Zut'ra bumu jeli fila'nu papriku.

fkrasti *impf. ukrasti*

*Fk'rali su nam bicik'lin z dvuri'sča.

flake *f veš*

*Dini sušit fla'ke.

flaša *f boca*

*Puna flaša vi'na mi je upa'la.

fletnu *adj. brzo*

*Flet'nu hodi ka ne zaki'sn'iš na cug.

fortuf *m pregača*

*Dini si for'tuf ka se ne za'ma'žeš.

frac *adj. slobodno*

*Maš ke'ru me'stu fraj?

frišku *adj. svježe*

*Ma'mu frišku ša'la'to.

ftičik *m ptičnica*

*Ma'mu male fti'čike na smreki.

ftruc *adv. u inat*

*Baš bum f'truc ji'amu iší'u z jian'guvu pu'cu na kavu.

G

gacija *f agacija*

*Šuma je puna gaci'je.

gajba *f krletka*

*Fti'č je v gaj'bi.

gajk *m hodnik*

*Idi v gaj'k i uzu'j si cipele.

gantari *n drvene grede na kojima stoje bačve*

*Treba'lu bu zaminiti ganta're ka nam bri'ajke ne upadne'du nak'la.

giazdu *n gnijezdo*

*Lastavice saku letu dua'jdu v istu gia'zdu.

glaž *m boca*

*Vi'no je v gla'žu.

glažuvije *n staklo*

*Pazi ka se ne naporiš na glažu'vije.

gležin *m gležanj*

*Gle'žin mi je nau'te'kiu.

globuku *adj. duboko*

*Ja tu ne vu'pam pla'vati, voda je fe'st glo'bu'ka.

gmajna *f livada*

*Dečici se igra'du na gma'jni.

gnuaj *m stajsko gnojivo*

*Ji've sea mua'ra'du fe'st pugnujiti ka nam čim več zras'tea.

grdu *adj. ružno*

*Jaj kak su grde to'te kače.

gruazdje *n grožde*

*Letus bumu me'li punu grua'zdja .

guaska *f guska*

*Gua'ske nagaja'du kokuši.

guastu *adj. gusto*

*Župa ti je pre gua'sta.

gudiki *n svinje*

*Treba ščistiti kua'čake, gudiki su za'ma'zani kaj vragi.

guduvnua *n imendan*³⁶

*Na Janinu madu se Ane gudu'vnu'a.

guj *m deka*

*Daj mi još je'din gu'j ka se pukrijem, jer mi je zima.

guliar *m ovratnik*

*Pu'ravnaj si to'ti gulia'r na robači.

gureti *impf. gorijeti*

*Gacija lia'pu guri.

gurice *n vinograd*

*Pud hit'nu treba puš'prica'ti gurice ka ih peru'nospora ne vni'sti.

³⁶ Lazar, E. (2009). Ftrgni mi kukurjek. Varaždinske Toplice: Tonimir

H

hititi *impf.* *baciti*

*Hiti to v sme'tje!

hiža *f* *kuća*

*Kak ma's lia'pu, veku hižu.

hmriati *ao.* *umrijeti*

*Hm'rla mi je babica.

hraček *m* *pljuvačka*

*Pu'glej hraček na pua'du.

hruška *f* *kruška*

*Tak mamu punu hruški to'tu letu ka nia'znam a bumu jih mogli opće puje'sti.

hudi *impf.* *ljut*

*Dua'jdi dimu, tata ti je fe'st hudi.

I

igrati *impf.* *svirati*

*Kak glasnu igra to'ta muzi'ka.

J

jačkica *f* *lokvica*

*Vrap'čiki v jački'ci vodu pij'ua.

jajca *n* *jaja*

*Dines bumu za ube'd me'li jaj'ca.

jajka *f* *suknja*

*Kak si si lia'pu jaj'ku ublekla.

jarek *m* *graba*

*Upa'u sam v ja'rek.

ječmian *m* *ječam*

*Že'li smu ječm'ian.

jemati *impf.* *uzimati*

*Pa naj mi jema'ti mobitel!

Jezuš *m* *Isus*

*Moli maluga Jezuši'ka saku večer.

jiva *f* *izorana zemlja*

*Tata je zora'u jiv'u.

K

kača *f* *zmija*

*Vidi'u sam kaču na ji'vi. Odma sam dimu pube'gnu.

kak *adv.* *kako*

*Kak si to napra'viu, nia'breš bole?

kakti *prep.* *kao*

*Pu'pia'vleš kak fti'čik.

kastruala *f* *protvanj*

*Dini kastrua'lu v rua'u.

kičma *f* *kralješnica*

*Kičma me buli, mua'rau bum iti k doktoru.

kikla *f haljina*

*Mia'la je lia'pu dua'gu kik'lu.

kisniti *impf. kasniti*

*Nia'smeš kisniti v škua'lu, bua te učiteljica špua'tala.

kliat *f vikendica u vinogradu*

*Idem v kli'at pu pijaču.

klubasice *f kobasice*

*Ove duma'če kluba'sice su mi tak fine.

kmica *f mrak*

*Hodi z mia'num, strah me kmice.

ko *zam. tko*

*Ko pa je se bi'u pre meši?

krampiar *m krumpir*

*Dines bu za ube'd pečeni kram'piar.

krčma *f kafić*

*Pa si bi'u v krč'mi?

krdenc *m mali ormarić*

*V krdencu su tajia'ri.

krf *f krv*

*Ka si del'au ka ti tak krf teče.

kuačak *m prostor za svinje*

*F kua'čaku su gudi'ki.

kuaža *f koža*

*Pe'če me kua'ža ud sunca.

kuj *m konj*

Jaj kak sua'sedi ma'du lia'puga ku'ja.

kujsa *f* *kuja*

*Kuj'sa ma male pesi'ke.

kulači *n* *kolači*

*Baka je spe'kla fine kula'če.

kuline *n* *kolinje*

*Mua'ram se' pripraviti, zutra ma'mu ku'line.

kulinu *n* *koljeno*

*Mua'ram na terapije z kuli'num.

kupati *impf.* *okopavati*

*Pu'd hit'nu treba tikve uku'pati ka nia'bu drač vek'si ud jih.

kupica *f* *čása*

*Bu'mu spili kupicu vi'na?

kupona *f* *kupaonica*

*Idem v kupo'nu ka se vmij'em.

kuruza *f* *kukuruz*

*Bra'li smu kuru'zu pa nam se kom'baj put'ru.

kušara *f* *košara*

*Dini maluga v ku'saru.

kuščice *f* *koštice*

*Kak su fine, slane ove kuš'čice.

kušuvati *impf.* *ljubiti*

*Kušu'vali su se pred si'mi.

kutač *m* *kotač*

*Trakturi ma'du veli'ke kuta'če.

kutluovnica *f* *kotlovnica*

*V kutlu'avnici je se čr'nu ud dima.

kuružjak *m spremnik za kukuruz*

*V kuružjaku med kuružu ma' mu punu miš'uv.

kraflin *m krafna*

*Večer bumu pe'kli krafli'ne jer su zu'tra mašku'ri.

krevetnina *f posteljina*

*Mua'ram presle'či krevetni'nu, to'ta več smrdi pu švi'cu.

krnička *f drvena zdjela*

*V krni'čki sam ti dunia'sla pšenicu za mia'lu.

krof *m krov*

*Dia'vali bumo nua'vi kro'f na štalu, poče'u je pušča'ti dešč.

L

lagvi *n bačve*

*Fala bogu, to'tu letu ma' mu pune lag've vi'na.

lajati *impf. pričati gluposti*

*Naj lajati bedastua'če či si nia stua postu siguran.

lajbik *m grudnjak*

*Sramota! Se ji se pri'ak vidlu da pa' je mia'la črlia'ni laj'bik.

lajslin *m letva*

*Za'bili smu laj'sline na kro'f.

lakit *m lakat*

*Vu'drila sam se v lak'it tak ka bum punur'iala.

lampa *f usta*

*Tak ti dam pu lam'pi...ka buš drugi pu'at zna'u ka guvo'riš.

landrati *impf. hodati okolo*

*Tebi je sam bitnu ka fe'st lan'draš ukua'li.

lasi *n kosa*

*Ti' sta puca ma take lia'pe rudla've lasi.

lesa *f ograda*

*Idi zap'ri lesu ka nam se ni'sči nia'bu mogli'u zapelati na dvuri'sče.

liasjak *m ormar od šiblja za čuvanje suhog mesa*

*Mua'ramu dob'ru paziti ka nam nia'sči ne fkra'dne mia'su z lia'sjaka.

lijak *m lijenčina*

*Tu'a ti je taki lij'ak ka si niti kupicu nia'če sam zeti.

listje *n lišće*

*Čuda lis'tja je v jesen na'kli.

luajtra *f ljestve*

*Treba mi luaj'tra ka pem na naj'že.

lubaf *f ljubav*

*Mi smu mislili da budu uni cia'li živu't skupa, ka'ka je tua lu'ba'f bila.

luščiti *impf. oguliti*

*Hodi mi prosim te pu'mori zlu'sčiti grah.

lopuf *m lopov*

*Lop'uf je fkra'u grah.

M

maček *m mačak*

*Kak ma'mu fajnu'ga ma'čka.

malu *adj. malo*

*Hodi bua'mu si spili ma'lu žganice!

marelu *n kišobran*

*Zgleda da bu dešč cure'u, mua'ram si zeti mare'lu.

megla *f magla*

*Kak je vuni gua'sta meg'la!

mestu *n mjesto*

*Maš ke'ru me'stu v auti fra'j?

meša *f misa*

*V' nedelu idem'u k' meši.

miafku *adj. mekano*

*Ti je mia'fki to'ti vajk'uš?

miala *f brašno*

*Nima'mu več oštre mia'le za ku'lače.

miani *pron. meni*

*Hodi k mia'ni ka se malu pu'spumina'mu.

miatla *f metla*

*Idi pu mia'tlu ka zme'teš to'tu sme'tje.

mliako *n mlijeko*

*Daj mi mlia'ko za kula'če.

moker *adj. mokar*

*F'čera me na jivi prija'u dešč. Bui sam mok'er du kua'že.

mrtvic *m mrtvac*

*Mua'ramu iti gle't mr'tvica na grua'bje.

mrzlu *adj. hladno*

*Naj piti mrzlu vodu, bua's si gu'at nahla'diu.

muaram *pres. moram*

*Mua'ram iti odma dimu, jer bu me mama špua'tala.

muast *m most*

*Tak me bilu fest strah da smu išli pri'ak tistu'ga veku'ga mosta ka sam mislila da bum doj upala.

mutor *m motor*

*V leti se najlepše z muto'rum pelati na more. Flet'nu duaj'deš i nia ti je vrua'če.

N

nagajati *impf. loviti*

*Pes cial'i dia'n naga'ja pici'ke pu dvurišči.

najga *f ostaci vina na dnu*

*Mua'ramu se malu halta'ti z pijaču, vi'no je vre na naj'gi.

najlun *m najlon*

*Dr'va smu pukrili z naj'lunum, al nam je ve'ter se udnia'siu.

najže *n tavan*

*Ma'mu punu naj'že starih caj'kuv, tua se treba zahititi.

nakli *adv. na podu*

*Zaka su čiste hlače nak'li?

namiarkati *ao. izvezti (ručni rad)*

*Suase'di se fest du'pau mu'aj namia'rkani stua'ljak, čak ga je i kupiti štia'la.

navuhati *impf. nanjušiti*

*Na'vohala sam neka finu.

niasti *impf. nositi*

*Idi udnia'si sme'tje vun ka nia'bu tua tu smrdelu.

niabu *n nebo*

*Nia'bu je punu zvezdic.

niašči *pron. netko*

*Nia'sči mi je ze'u taš'ku.

nofti *n nokti*

*Točnu se vidi ke'ra puca nič duma ne dia'la, tis'ta ma lia'pe dua'ge nof'te.

nuara *adj. luda*

*Tota žia'nska je boj nua'ra zaj neg da je bila mlaj'sa.

nuas *m nos*

*Ti maš tak ve'ki nua's ka bi i ura'ti mog'iu ž' jim.

nuavu *adj. novo*

*Dines sam biu v šta'cunu i kupi'u sam si nua'vi anc'uk.

nucati *impf. koristiti*

*Za ubet nu'cam mia'lu, mia'su, jaj'ca, ša'la'to....

nureti *impf. ludovati*

*No naj tak nu'reti!

O

ofca *f ovca*

*Kak su bia'le to'te of'ce.

olufka *f olovka*

*Daj mi oluf'ku ka napišem.

otprtu *adj. otvoreno*

*Šta'cun je otprti du 8.

P

pa *adj. opet*

*Ti nia'znaš dua'jti na vria'me, pa si kisni'la na autubus.

pajdaš *m prijatelj,kolega*

*Pajd' aš z dela mi je fe'st be'težin, nia'znam a bu se zvlekiu.

pajnuge *f zaperci*

*Išli smu trg'at pajnu'ge v gurice.

paradajz *m rajčica*

*Nima mi bolju'ga ud dumaču'ga paradajza z vrta.

parkiat *m parket*

*Napravili su si nua'vu hižu i se pu'de ma'du s parkia'ta.

pažli *m prsti*

*Vu'gni tote masne pa'ž'le doj z nua'vuga stua'ljaka.

pemu *fut1. čemo ići*

*V nedelu pe'mu v cia'rkvu.

pes *m pas*

*Pri nam pes i ma'ček lia'pu skupa spe'.

pesma *f pjesma*

*Da čujem tak lia'pu pes'mu, odma mi se pleše.

piagla *f pegla*

*Da bi mi se bar pia'gla putrla ka nia'bi mua'rala tu stati cia'li dia'n pa pia'glati.

piaglati *impf. glačati*

*Nima goršu'ga dela ud pia'glaja.

piantrati *impf. penjati se*

*Kam se pia'ntraš na čria'šju? Pazi ka doj ne upa'dneš!

picik *m pilić*

*Za ubed bumu me'li mladu'ga picika.

pijača *f alkohol*

*Smrd'iš pu pija'či koda si cia'li lagvi'u spiu.

pikeu *m pakao*

*Vrua'če je kak v pia'klu.

pinezi *n novci*

*Nia'brem ti dati pine'ze če ji'h ni'mam.

piščanci *n pilići*³⁷

*Mua'ram kupiti smesu za piščan'ce ka ve'ki zrastu'a.

pištuala *f pištolj*

*Mu'aj deda ma pištua'lu, ali ju ja lef'ku samu gle'dim ud zda'lič.

pivnica *f podrum*

*V piv'ni'ci ma'mu punu vi'na.

pivničjak *n prostorija ispred podruma*

*V pivni'čja'ku ma'mu krampi'ar puspravleni.

plafta *f plahta*

*Mua'ram si preminiti pla'fte, to'te su več preveč zama'zane.

plafuan *n strop*

*Tota hiža je več tak stara ka se i plafu'an vruši'u nak'la.

plajka *f daščana ograda*

*Neg'da su hiže samu plaj'ke delile.

pluat *m ograda za vrt*

*Pu plua'tu se vleče grah, ka si sua'sedi ne vidi'du ka ma'mu pusaje'nu vrtu.

postela *f krevet*

*Nia'daj bože da si se vnu'ač ubr'no, poste'la tak škriple ka bi i mrtve zbudila.

potstije *n okapnica*

*Dok dešč curi najlepše je pud potsti'jum stati i tis'tu du'hu vuha'ti.

predi *prep. prije*

*Treb'au si pre'di duaj'ti, ka bi bi'u vidi'u sva'ju.

³⁷ Lazar, E. (2006). Cvietje za Matildu. Varaždin: KUD Varteks

preliavati *impf. preljevati*

*Če ne misliš jesti, unda prestani prelia'vati juhu pu taji'aru.

pruaba *f proba*

*Če očem za svet'ek pupia'vati v cia'rkvi, mua'ram iti na prua'bu.

puadnia *n podne*

*Če je ni'a ubed točnu v pua'dnia, deca bi me s pame'ti stira'la.

pubiači *ao. pobjeći*

*Naj zaj publi'ači da bumu te trebali.

puca *f mlada cura*

*Ova puca je fe'st fajna.

pusvaditi *impf. posvađati se*

*Ja tua več nia'brem, pa'li'a smu se pusva'dili.

puplun *m pokrivač*

*V zime se bez pupluna nia'bre spati jer je preveč zi'ma.

putok *m potok*

*Negda su putua'čici za sak'u cestu te'kli, za'j pa jih sko'ru više niti nima.

puzabiti *ao. zaboraviti*

*Pa si puza'bila dati psu jesti.

R

raca *f patka*

*Ud divj'ih ftič'uv, race su mi najlepše.

rajfešluz *m zatvarač*

*Zapri si raj'fešlu'z na jakni ka ti nia'bu tak zi'ma.

rajngla *f zdjela*

*Dini mia'su v rajn'glu i peč.

rajsniadlin *m* *pribadača*

*Zaka'pci mašlin z raj'sniadli'num.

rastepsti *ao.* *prosipati nešto*

*Kak si mogla cuk'ur rastepsti?

ribjak *m* *ribnjak*

*Najlepše je iti lovit ribe v rib'jak, bar znaš da buš sigurnu neka prij'au.

rigle *f* *tanjurače*

*Purigla'li smu jivu i zaj moremu sadi'ti kuruzu.

ringlini *m* *naušnice*

*Toti ringlini ti baš paše'du k jaj'ki ke'ru si si ublekla.

rivati *impf.* *gurati*

*Kam se rivleš de ti je ni'a mestu!

robača *f* *muška košulja*

*Kupila sam mua'žu lia'pu robaču za v gua'sti.

ruau *m* *pećnica*

*Dini kulač v ru'au ka bu se peki'u.

ruaže *f* *razno cvijeće*

*Sikakve rua'že sam pusadila na dvuri'sči.

rucli *n* *drške*³⁸

*Primi z krp'u, ka' se ne spe'češ na ruc'le.

S

samuača *f* *samoća*³⁹

*Najgorše je da ti samua'ča srce pumal'en ji'a.

³⁸ Lazar, E. (2009). Ftrgni mi kukurjek. Varaždinske Toplice: Tonimir

³⁹ Lazar, E. (2006). Cvietje za Matildu. Varaždin: KUD Varteks

siano *n* *sijeno*

*Idi f škid'in pu balu sia'na ka gudiki'ma hit'im.

sikira *f* *sjekira*

*Duni'asi siki'ru ka naciaplem drva.

slivjak *m* *šljivik*

*Pu slivja'ku nam srne hodi'du, se slive budu nam puje'le.

spuminati *impf.* *razgovarati*

*Naj se tak grdu spumina'ti, bua te Božik kazni'u.

srđiti se *impf.* *ljutiti se*

*Na'j se srđiti na me, ja ti samu dobru oče'm.

stirati *ao.* *otjerati*

*Stiraj tote hapa'ke več jemput dimu, če niazna'du sami udi'ti.

strialo *f* *strijele*

*Nia'brem se zmisliti kak se zuv'e tisti sport ka se gađa'du z lukum i striala'mi.

strnišče *n* *strnište*

*Pušpricali smu drač na strni'šči ka bumu mogli neka nua'vu pusaditi.

stualjak *m* *stolnjak*

*Ua'lje ti je kapnulu na stua'ljak, znaš da tu'a niabu išlu doj.

suased *m* *susjed*

*Sua'sedov pes me vj'eu!

svati *n* *svatovi*

*Zut'ra idemu v gua'sti k sua'sedu.

sviača *f* *svijeća*

*Saka hiža mua'ra me'ti rezervne svia'če, či slučajnu nestane struja.

sviačjak *m* *svječnjak*

*Svia'ča guri v svia'čjaku.

S

šalata *f zelena salata*

*Idi na vrt pu šala'to.

šiafla *f šeflja*

*Daj šia'flu za juhu na sto.

šiak *m vrat*

*Za jesti mam naj'rajši šia'k ud pici'ka.

šikrijet *m wc*

*Side'u si je na šikrie'tu tri vure.

šiškrini *m njoki*

*Din'es smu jeli šiškr'line za ubed.

škaf *m plastična posuda*

*Dini vi'aš v škaf pa mi ga dunia'si.

škarje *f škare*

*Daj mi ška'rje ka zria'žem papi'ar.

škatla *f kutija*

*Se stare caj'ke ma'mu na naj'ži v škatlama.

škidin *m mjesto gdje je sjeno*

*Idi v škidin pu balu sia'na.

škorji *m gumene čizme*

*Idem si ubuj'em škorje ka si noge ne zama'žem.

škreblica *f posuda za milodar*

*Idem k meši, mua'ram si zeti pine'ze za škreblicu.

škrija *f ledenica*

*Mia'su ma'mu v škri'ji ka se ne pukvari.

škrlak *m šešir*

*V leti ti je najbolje na glavu si desti škr'ak ka sunčanicu ne du'biš.

šlafrug *m kućna haljina*

*Da se skua'pleš, najbole ti si je uble'či šlaf'rug.

šlapa *f cipela*

*Kupila sam si nua've šlape za v gua'sti.

šlaprtik *m pokvareno jaje, mućak*

*Fuj,kak šlapr'tik smrdi!

šlauf *m cijev za vodu*

*Prika'pči šlauf na pipu ka zali'ajem vrt.

špajza *f ostava*

*Idem v špaj'zu pu klubasi'ce.

špaliar *m živa ograda*

*Posadili smu špali'ar. Daj buag ka čim pre zraste ka nam sua'sedi nia'budu već vidli na dvurišče.

šparati *impf. štedjeti*

*Sua'sedi su kupili nua'vi autu. Mua'rali su do'gu šparati pine'ze za taki autu.

špiagla *f ogledalo*

*V gajn'ku je velika špia'gla ka se si vidi'mu.

šporhat *m peć na drva*

*Baka na šporha'tu kuha ubed.

špricauka *f prskalica*

*Idem z špricau'ku v brege.

špuatati *impf. koriti*

*Naj me tak špua'tati, pa sam nia nič tak strašnuga napravila.

šrafunciger *m* *odvijač*

*Tata ma punu šrafun'ciger'uf v garaži.

štacun *m* *trgovina*

*Idi v štac'un pu sladu'led.

štala *f* *staja*

*Idem v šta'lu krav'am dam jesti.

štamprlin *m* *časiča za žestoko*

*Da zaj spij'em jed'in štampr'lin žganice, doli bi me hiti'lu.

šteker *m* *utičnica*

*V hiži ma'mu premalu šteker'uv i nima'mu kam se zaštekati.

štianga *f* *stepenica*

*V hiži ma'mu punu štia'ngi za na naj'že.

štof *m* *tkanina*

*Mua'ram si kupiti štof za an'cug.

štrudlin *m* *štrudla*

*Kak je mama napravila fini štrud'lin za ubed.

štumfa *f* *čarapa*

*Baka ma punu štum'fu pia'nez.

šurc *m* *pregača*

*Dini si šurc ka se ne za'mažeš.

T

taček *m* *tačke*

*Ja si natu'varim puni ta'ček kuruze pa pelam z jive.

tancati *impf.* plesat

*Čuj kak lia'pu dečki igra'du, mogli bi si zatancati jednu.

taška *f* torba

*Nia'brem najti taš'ku, a nutri mam pine'ze.

teca *f* stara teta

*Sua'seduva teca je još živa, a vre ma teku lia't.

teka *f* bilježnica

*Bole da si si v teku pisa'u, nek pamti'u, viš da se puzabiš.

telefuan *m* telefon

*Telefu'an je već hiljadu kr'at zvuni'u din'es.

tiaglin *m* tegla

*Maš lia'pe rua'že v tiagli'nu.

tikva *f* bundeva

*Pusadila sam tik've ka bumu meli svoju čr'nu ua'lje.

tramič *m* stropna greda

*Na trami'ču ma'mu česni'k ubia'seni.

tri frtal *num.* tri četvrtine

*Tri frtal tri je.

trnac *m* voćnjak

*Idemu v trn'ac pu jabuke za štrudlin.

trpetati *impf.* drhtati

*Tak mi je zi'ma ka ves trpe'čem.

trucati *impf.* nuditi

*No naj ga trucati če nia'če več jesti!

trunka *adj.* malo količina nečega

*Daj mi trunkicu kruha, viš da mi je usta'lu ma'lu mia'sa.

U

ualje *n ulje*

*Mi slaže´mu šala´to z punu črnu´ga ua´lja.

ublok *m prozor*

*Otpri´te ubl´ok, si bumu se poduši´li v te sparini.

ubrisač *m ručnik*

*Daj mi ubris´ač ka si roke ubriš´em.

ubrni *impf. okreni*

*Ubr´ni mia´su v peči ka ne zgu´ri.

učali *n naočale*

*Za pu suncu mua´raš splu´a meti uča´le ka lepše vidiš.

ugin *m vatra*

*Kak lia´pu ugin v peči guri.

ultar *m oltar*

*Na ultaru je Marija Buažja Bistrička.

umiajik *m međa*

*Idi glet a je sua´sed umia´jik zora´u ka bu me´u vekšu ziam´lu.

un *pron. on*

*Un mi je brat.

unteršnica *f podsuknja*

*Vidi mi se unter´šni´ca ispod jaj´ke.

urmar *m ormar*

*Zvadi jaj´ku z urmara.

V

vajnkušnica *f jastučnica*

*Pre spa'ja si mua'ram presleči vajnkušnicu, jer več ma duhu pu tufti'ni.

vanica *f plastična posuda*

*V vani'ci maš vi'aš, idi ga dini sušit.

vgristi *ao. ugristi*

*Sua'seduv pes me vgriz'iu!

viaš *m odjeća*

*Daj mi zmaza'ni vi'aš ka dinem prat.

vjesti *ao. ugristi*

*Pes me tak vj'eu, ka mi je mia'su du kosti udje'u.

vrušiti *ao. srušiti*

*Bria'g nam se vruši'u ud teku'ga dižd'ja.

vuala *f volja*

*Nimam vua'le za nič.

vudiar *m posuda s vodom za brus*

*Da peš kosit travo za svi'je ka si slučajnu vudi'ar ne puzabiš.

vudriti *ao. udariti*

*Vudri ga tak ka si zapamti da se tua nia'sme!

vugač *m zvrk*⁴⁰

*Totu dia'te je kak vug'ač. Nigdar je nia na mesti.

vuglen *m ugljen*

*Saku letu naruči'mo bar tonu vuglena, ka te'ku drv ne skuri'mu.

⁴⁰ Lazar, E. (2013). *Još vugač se vrti*. Tonimir: Varaždinske Toplice

vugurik *m* *krastavac*

*Totu letu ma´mu fest punu vugurkuv.

vuhati *impf.* *njušiti*

*Voš´em, neka je dobruha za ubed dines.

vuhu *n* *uho*

*Biu sam na propuhu pa mi je vuha napuha´lu.

vura *f* *sat*

*Vura mi je flet´nu prešla da sam se s to´m spuminala.

Z

začijalu *n* *kosana mast*

*Da mia´su stuj´i v začija´li par mesi´ci, unda je naj´bou´šu.

zadruga *f* *dućan*

*Idi v zadru´gu pu kruh.

zahlikuma *adj.* *obilno*⁴¹

*De´šč zahli´ku´ma cu´ri, vlia´vle kak zi ška´fa.

zajtrik *m* *doručak*

*Za zaj´trik smu me´li jaj´ca.

zamazano *adj.* *prljavo*

*Kak su ti za´maza´ne hla´če.

zdela *f* *zdjela*

*Za ube´t smu pu´jeli punu zdelu ša´la´te.

zdenec *m* *zdenac*

*Du´nia´si mi vodu z zde´n´ca.

zdialjak *m* *polica za zdjele*⁴²

⁴¹ Lazar, E. (2009). Ftrgni mi kukurjek. Varaždinske Toplice: Tonimir

*Ma'če'k mi je se'a zdele z zdi'alja'ka hiti'u nak'la.

zeliana *adj.* zelena

*Sa ku'li'na su mi ze'lia'na ud tra've.

zeti *impf.* uzeti

*Nia'sč'i mi je ze'u taš'ku.

zibajka *f* ljuljačka

*Deca se tak fes't zible'du v ziba'jki ka me opče strah ka kea'ri ne upa'dne.

zliafka *f* kolač

*Mo'ja bab'ica napravi najboušu zvia'fku v se'le.

zmuačeni *impf.* umoran

*Idem si ma'lu pu'činem,zmu'ače'ni sam.

zoklini *m* čarape

*Da'j mi zok'line, zi'ma mi je.

Ž

žaga *f* pila

*Ža'ga'li smu drv'a, pa nam je ma'č z'ža'ge upa'u.

žarnica *f* žarulja

*Se žarnice v lus'teru su nam zgu'rele.

želuadic *m* želudac

*Te'čik punu ji'a, pa m'a vek'i želua'dic.

žganica *f* rakija

*H'odi bua'mu si spi'li malu žga'nice!

žirjavka *f* žar

⁴² Lazar, E. (2013). Još vugač se vrti. Varaždinske Toplice: Tonimir

*Za peku nam tre'ba pun'u ži'rja'vke.

živad *f* životinje

*Več je kmi'ca, a živ'ad je još vu'ni na dvu'ri'sči.

žrieti *impf.* jesti

*Pa nia'breš pužri'eti se' ka' vidi's.

žuata *adj.* žuta

* Sunce je žua'tu.

žveplo *n* sumpor

* Preveč' ste žvep'la de'li v' vi'no, tua se nia'da piti.

5. ZAKLJUČAK

Općina Cestica sa svojih 20 naselja čini 3,8% područja Varaždinske županije. Postoje mnoge knjige, članci i zapisi o tom kraju, ali u dijalektološkoj literaturi ni Cestica, ni njezin kraj se gotovo i ne spominju. Iz tog razloga se nadam da će ovaj kratki opis cestičkog govora potaknuti nekoga na daljnja, dublja i temeljitija istraživanja.

Svaka karakteristika govora nastala je proučavanjem literature vezane uz Varaždin i njegovu okolicu, posebice naselje Sračinec, te uz mjesta Donja Voća i Vinica. Iako su to susjedni krajevi, pronalaze se velike govorne razlike. Cestički govor spada u I. skupinu kajkavskih govora unutar koje ga Ivšić svrstava u zagorsko-međimursku skupinu, onu konzervativnu, koja čuva stariju osnovnu kajkavsku akcentaciju. Pri podjeli kajkavskih narječja na dijalekte, Lončarić ovo područje svrstava u bednjansko-zagorski dijalekat. Prelazak –o u –u (*vuhu, pikeu*), –v ispred –u (*vusnica, vulica*), prelazak –l u –u (*vuziu, seu*), upotreba diftunga ia (*bialu, sviat*), sufiksa –mu (*idemu, muaramu*), očuvanja skupa –šč (*puščati*), gubitak glasa i u prijedlogu iz s drugim riječima (*zgubiti, zlizati*), česta upotreba umanjjenica (*luinčik, tajjarik*); te mnogi germanizmi (*faruf, hamer, vajkuš*) i hungarizmi (*falačik, klaruš, toka*) samo su neke od specifičnosti govora Cestice i njezine okolice.

Danas kada smo svjedoci sve većeg broja emigranata i imigranata, kada se mijenjaju kultura, religija, običaji, nije ni čudno da se mijenja i jezik. Stariji naraštaji polako izumiru, dok na mlade sve više utječu mediji i strani jezici, te se mnogi srame pričati svojim kajkavskim dijalektom. Mislim da je to pogrešno i da bi roditelji trebali usmjeravati svoju djecu da uz sve moderne trendove nauče poštivati i očuvati povijest i jezik svojeg kraja, kako bi i oni jednog dana to mogli prenijeti budućim naraštajima, baš kao što su to prenijeli meni moji roditelji.

LITERATURA

1. Anić, V. (2006). *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber.
2. Badurina, L., Marković, I., Mićanović, K. (2007). *Hrvatski pravopis*. Zagreb: Matica hrvatska
3. Blažeka, Đ. (2006). Hungarizmi u govoru Goričana - SL 61, 1-27
4. Blažeka, Đ. (2003). *Vrela kajkavskih govora*. Čakovec: Visoka učiteljska škola
5. Celinić, A. (2015). Fonologija Rijeke Voćanske i voćanskoga kraja. Hrvatski dijalektološki zbornik, 19, 25-77.
6. Horvat, S., Kranjčec, V., Pletenec, V., Špaček, B. (1996). *Varaždinska županija- Priručnik za zavičajnu nastavu*. Zagreb: Školska knjiga7
7. Ivšić, S. (1996). *Jezik Hrvata kajkavaca*. Zaprešić: Matica hrvatska Zaprešić
8. Košić, I. (1987). *Povijest župe Križovljan*. Varaždin: Varteks.
9. Košić, I. i sur.(2005). *Monografija općine Cestica*. Varaždin: TIVA.
10. Lazar, E. (2006). *Cvietje za Matildu*. Varaždin: KUD Varteks
11. Lazar, E. (2009). *Ftrgni mi kukurjek*. Varaždinske Toplice: Tonimir
12. Lazar, E. (2013). *Još vugač se vrti*. Varaždinske Toplice: Tonimir
13. Lipljin, T. (2013). *Rječnik varaždinskog kajkavskog govora*. Varaždin: Stanek media
14. Lončarić, M. (1988). Govor Varaždina i okolice. RADOVI Zavoda za znanstveni rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, 2, 477–487.
15. Lončarić, M. (1985). Kajkavsko narječje u svjetlu dosadašnjih proučavanja. Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 10-11(1), 281–295.
16. Lončarić, M. (1994). Kajkavski vokalizam. Rasprave ZHJ, SV 20
17. Lončarić, M. (2009). Mate Hraste o kajkavštini, Hrvatski dijalektološki zbornik, knj. 15, str. 43–60
18. Milec, M: Od Radovca 1845. do Cestice 1995. (Glas općine Cestica, god.II., br.3.)
19. Talan, F. (2008). *Zapisi iz Cestice*. Križovljan – Cestica: Prekorje d.o.o.

Elektronički izvori:

1. Imanja, crkve i dvorci na adresi <http://www.haloze-zagorje.eu/haloze-zagorje/hrv/imanja-crkve-dvorci> (1.8.2016.)
2. Kajkavsko narječje na adresi <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=29817>
3. Općina Cestica na adresi <http://www.cestica.hr/hr/4/položaj/> (27.7.2016.)
4. Općina Cestica na adresi <http://www.cestica.hr/hr/7/novija-povijest/> (28.7.2016.)
5. Općina Cestica na adresi <http://www.cestica.hr/hr/8/prosvjeta-i-kultura/> (3.8.2016.)
6. Osnovna škola Cestica na adresi <http://os-cestica.skole.hr/skola/povijest> (3.8.2016.)
7. Zajednica kulturno umjetničkih udruga na adresi <http://www.zkuu.hr/udruga/kud-cestica>
8. Žrtve općine Cestica u ratnim i poratnim stradanjima XX. stoljeća (i.) na adresi <http://www.safaric-safaric.si/knjige/2008%20hdpz%20talan/HDPZ%20191%20Talan%20dio%201.pdf> (1.8.2016.)

Popis slika:

1. Slika 1. Zemljopisni položaj općine Cestica na adresi <http://www.cestica.hr/hr/4/položaj/> (27.7.2016.)
2. Slika 15. Granični prijelaz Dubrava Križovljanska na adresi http://www.mup.hr/UserDocsImages/PU_V/grani%C4%8Dni%20prijelazi/dubravagp.jpg (27. 7. 2016.)

3. Slika 16. Položaj Ormoškog jezera na adresi <https://www.google.hr/maps/place/Ormo%C5%A1ko+jezero/data=!4m2!3m1!1s0x476f50cf97dabaed:0xd22877cd21058e7b?sa=X&ved=0ahUKEwiXt-a84pPOAhUKOsAKHZRMAXcQ8gEIzAC> (27.7.2016.)
4. Slika 17. Današnji izgled dvorca Križovljan Grad, spomenika kulture 2. kategorije na adresi http://www.zhrmku.org.mk/images/Hrvatska/3_Sjeverna_Hrvatska/Krizovljan%20Radovecki_Krizovljan%20grad/Dvorac_Radovecki_Krizovljan_0.jpg (28.7.2016.)
5. Slika 18. Spomen križ u Virje Otoku, u pozadini spomen kapelica posvećena kardinalu Alojziju Stepincu na adresi <http://www.viktimologija.com.hr/images/lipanj2016/Pancerica.jpg> (28.7.2016.)
6. Slika 19. Crkva Uzvišenja Sv. križa u Radovcu iz knjige Talan, F. (2008). Zapisi iz Cestice. Križovljan – Cestica: Prekorje d.o.o. 4. str.
7. Slika 20. Crkva Sv. Barbare u Natkrižovljanu na adresi http://www.zagorjepublic.com/PD_STUBAKI/marijanski_hodoeasnieki_put/PUT_BR_3/NoSv_Barbara.jpg (1.8.2016.)
8. Slika 21. Crkva Sv. Lovre (u pozadini) na adresi http://mnklovrecan.com/wp-content/uploads/2014/05/mnk-lovrecan_slika_igraliste.jpg (2.8.2016.)
9. Slika 22. stara škola u Radovcu na adresi <http://oscestica.skole.hr/upload/oscestica/images/multistatic/24/Image/slika%201.jpg> (3.8.2016.)

10. Slika 23. katnica u Radovcu na adresi
<http://oscestica.skole.hr/upload/oscestica/images/multistatic/24/Image/slika%202.jpg> (3.8.2016.)
11. Slika 24. Osmogodišnja škola Babinec na adresi
<http://oscestica.skole.hr/upload/oscestica/images/multistatic/24/Image/slika%205.jpg> (4.8.2016.)
12. Slika 25. Osnovna škola Cestica na adresi
http://www.frano.tv/wp-content/uploads/2016/02/os_cestica.jpg (4.8.2016.)
13. Slika 26. Zastava s grbom općine Cestica na adresi
<http://www.crwflags.com/fotw/images/h/hr-vz-ce.gif> (4.8.2016.)
14. Slika 27. KUD Cestica iz osobne arhive

Životopis

Zovem se Petra Vunderl, rođena sam 24. kolovoza 1992. godine u Varaždinu. Živim u Radovec Polju, koji je dio općine Cestica. Osnovnu školu završila sam u Cestici 2007. godine. Iste godine upisala sam Drugu gimnaziju u Varaždinu, opći smjer. Nakon završetka srednje škole 2011. godine upisala sam Učiteljski studij, modul informatika na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, odsjek u Čakovcu. Položila sam tečaj Znakovnog jezika u trajanju od četiri semestra kojeg organizira Hrvatski savez gluhoslijepih osoba „Dodir“. Aktivna sam članica Kulturno – umjetničkog društva Cestica, zahvaljujući kojem sam sudjelovala na nekoliko seminara o folkloru na kojima je predavao umjetnički ravnatelj Lado-a, gospodin Ivančan.

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI DIPLOMSOG RADA

IZJAVA

Ja, Petra Vunderl, izjavljujem da sam diplomski rad Mali rječnik cestičkog kraja, izradila samostalno, koristeći se vlastitim znanjem i navedenom literaturom, te uz pomoć sumješšana u prikupljanju građe za rječnik. Zahvaljujem mentoru, prof. dr. sc. Đuri Blažeka za pomoć pri odabiru teme diplomskog rada te za sugestije i primjedbe tijekom njegove izrade. Zahvaljujem se i svojoj obitelji na strpljenju i potpori tijekom studija.

Potpis pristupnika

Naziv visokog učilišta

IZJAVA

kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i javno objavi moj rad

naslov

vrsta rada

u javno dostupnom institucijskom repozitoriju

i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama *Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).

U _____

Ime Prezime

OIB

Potpis
